

Keskeisiä osia sote- ja maakuntauudistusta koskevasta KT:n lausunnosta

Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Uudistuksessa noin 220 000 palkansaajaa vaihtaa työnantajaa, joista noin 215 000 siirtyy kunta-alalta maakuntiin. KT ja VM ovat esittäneet mallin, jolla palkkauksen yhteensovittamista koskeva palkkakulujen kasvu voitaisiin minimoida. Esitystä käsitellään paraikaa ministeriöiden ja työmarkkinaosapuolten yhteisessä palkkojen yhteensovittamista koskevassa ryhmässä. KT pitää tärkeänä, että yhteensovittamista koskeva kokonaisuus ratkaistaisiin voimaanpanolakiin tulevalla erillismääräyksellä.

Palkkaharmonisaatio vaatii pitkän siirtymäajan. Harmonisaation lisäkustannus on todennäköisesti useita satoja miljoonia.

Kysymyksiä maakuntalaista

Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)**
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien palvelukeskukset

Maakuntalakiluonnoksen 16 luvun säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulee poistaa laista. Maakunnat ovat itsehallinnollisia yksiköitä ja tukipalvelujen järjestämien tulee olla maakuntien päätettävissä. Lainsäädännöllä ja lakiin perustuvilla standardeilla luodaan kriteerit yhtenäiselle palveluarkkitehtuurille ja tietotuotannolle, mutta tukipalveluiden organisoiminen tulee perustua maakuntien päätöksille.

Sinällään tukipalveluiden järjestäminen laajassa yhteistyössä on perusteltua, ja kunnilla ja sairaanhoitopiireillä on tästä hyviä kokemuksia. Tukipalveluissa toimii tällä hetkellä suuri määrä valtakunnallisia, maakunnallisia ja alueellisia yhtiöitä, joilla on osaaminen ja resurssit toteuttaa laajoja muutosprosesseja ja tuottaa palvelut julkisille organisaatioille. Investoinnit järjestelmiin, osaamiseen ja henkilöstöön olisivat huomattavasti edullisemmat kuin kokonaan uusia organisaatioita perustettaessa. Useat yhtiöt ovat jo osa valtakunnallista tai maakunnallista rakennetta.

Luonnoksesta puuttuvat kokonaan arviot uusien palvelukeskusten perustamiseen, investointeihin, järjestelmiin sekä henkilöstö- ja muihin

menoihin liittyvistä kustannuksista. Luonnoksesta puuttuvat myös yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat ja ennakoidut kassavirrat sekä selvitykset niiden markkinavaikutuksista. Palvelukeskuksia ollaan perustamassa ilman minkäänlaisia selvityksiä niiden kustannuksista.

Palvelukeskuksia koskevat säännökset rajoittavat maakunnan oikeutta päättää tukipalveluiden tuotantotavasta. Lakiluonnosten mukainen järjestely veisi tukipalveluita koskevan päätöksenteon kauas niiden käyttäjistä. Maakunnilla olisi yhtiöiden palveluiden käyttövelvollisuus, mutta rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa niiden sisältöön. Epäselväksi jää myös maakuntien omistajaohjauksen rooli ja suhde valtioneuvostoon. Valtion asema päätöksenteossa turvattaisiin yhtiöjärjestysmääräyksien. Samoin epäselväksi jää yhtiöiden hallitusten yhtiöoikeudellinen asema.

Maakuntalakiluonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin käyttövelvoitteen piiriin kuuluvista palveluista ja palvelukeskusten tehtävistä. Säännökset ovat väljiä ja ongelmallisia sekä maakuntien itsehallinnon että osakeyhtiölain kannalta eivätkä täytä asetuksenantovaltuudelta edellytettävää tarkkarajaisuutta.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden keskittämiseksi asetetut tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa usean tukipalveluyksikön mallilla. Talous- ja henkilöstöhallinnossa toimii jo lähtötilanteessa lukuisia julkisomisteisia ja yksityisen sektorin tuottaja organisaatioita ja markkinoilla on tervettä kilpailua. Esim. alueelliseen yhteistyöhön perustuen tukipalveluja tuottavat tahot voisivat tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita myös kunnille mikä varmistaisi, että talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut olisivat tuotettavissa tehokkaasti myös kuntien tehtävien tarpeisiin.

Maakunnilla tulee olla itsenäinen toimivalta ja vastuu hoitaa itse henkilöstöjohtamiseen ja keskeisiin henkilöstötoimintoihin liittyviä tehtäviä. Tämä edellyttää riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä sopimukseen perustuvaa työjakoa mahdollisten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskusten kanssa.

Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)**
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntalakiluonnoksen 9 luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta tulee poistaa. Vaaleilla valitulla maakuntavaltuustolla tulee olla suorat vaikutusmahdollisuudet sen vastuulla olevien palveluiden strategisiin linjauksiin ja oman palvelutuotannon kokonaisuuteen.

Maakunnan yhteyteen perustettava erillinen ja kokonaan uusimuotoinen oikeushenkilö ja palvelujen erottaminen tämän erillisen oikeushenkilön vastuulle saa aikaan raja-aidan, joka luo esteitä toiminnan johtamiselle sekä maakunnan toiminnan ja talouden kokonaisuuden hallinnalle. Kysymys on tilaajan ja tuottajan erottamisesta, joka kunnissa mm. Vantaalla, Espoossa, Tampereella ja Oulussa saatujen kokemusten mukaan aiheuttaa epäselvyyttä johtamis- ja vastuusuhteissa ja lopulta myös kustannusten nousua. Järjestämisvastuun ja operatiivisen johtamisen erottaminen aiheuttaa toisaalta hallinnon päällekkäisyyttä ja toisaalta asiantuntemuksen painottumista operatiiviselle puolelle.

Palvelulaitosta koskevien ehdotusten taustalla on tarve tehdä palvelutuotannon talous ja kustannusrakenne läpinäkyväksi. Sama tavoite voidaan saavuttaa edellyttämällä palvelutuotannon talouden eriyttämistä ja kustannusten läpinäkyvyyttä siten, että niitä voidaan vertailla muiden palvelutuottajien kustannusrakenteisiin.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista:

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)**
- e. ei kantaa (avotila)

Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa kokonaan.

Järjestämistehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista sekä maakunnan palvelulaitosta koskeva sääntely kaventaisi maakuntien mahdollisuutta päättää palvelutuotannon tarkoituksenmukaisesta ja tehokkaasta organisointitavasta maakunnan erityispiirteet huomioiden. Järjestely synnyttäisi tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä heikentäisi maakunnan ja tätä kautta koko kansallisen ohjausjärjestelmän kykyä palvelutuotannon ohjaukseen. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uuden tyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia.

Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palvelutuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Erottamisella ei myöskään ole saavutettu tavoiteltuja kustannussäästöjä. Maakunnan vastuulla olevan palvelutuotannon kaavamaiselle hallinnolliselle eriyttämiselle lakiluonnoksen mukaisella tavalla ei ole esitetty selkeää syytä eikä vakuuttavia perusteluita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevilla säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)**
- e. ei kantaa (avotila)

Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta eri näkökulmasta ja se on vaikeasti ratkaistavissa kestäväällä tavalla. Ongelmakohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraation toteutumismahdollisuudet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi.

Valinnanvapautta, jonka seurauksena yhtiöittäminen on, olisi voitu laajentaa myös muilla keinoilla, kuten palvelusetelijärjestelmän laajentamisella. Julkisen vallan käyttö yhtiömuodossa on ongelmallista. Tarkoituksenmukaisinta olisikin, ettei julkista valtaa käytettäisi yhtiömuotoisessa organisaatiossa.

Maakunnan palvelulaitos voi perustaa osakeyhtiöitä, jotka toimivat markkinoilla kilpailutilanteessa. Perustamisvaiheessa maakunnalla ei vaikuttaisi olevan omaisuutta, jolla se voisi pääomittaa perustettavan yhtiön. Palvelulaitoksen asema markkinoilla on lähtökohtaisesti varsin heikko, jos se on taseeltaan heikko. Maakunta ei voi ottaa lainaa pääomittaakseen yhtiöitään. Maakunta voinee antaa takauksen yhtiölle, jolloin yhtiö aloittaa toimintansa käytännössä täysin velkapääomalla. Järjestely voi olla ongelmallinen valtiontukilainsäädännön näkökulmasta ja joka tapauksessa se on ongelmallinen yhtiön ja konsernin kannalta. Liian kevyesti pääomitettuna yhtiön asema on kovassa kilpailutilanteessa riskialtis ja voi johtaa sekä yhtiön että maakunnan kannalta arvaamattomiin seurauksiin. Kilpailuilla markkinoilla toimintansa aloittavan yhtiön taloudellisen aseman tulee olla terveellä tavalla kilpailukykyinen. Ehdotettu rakenne ei käytännössä mahdollista palvelulaitoksen omistaman yhtiön toimintaa markkinoilla taloudellisesti terveellä tavalla.

Valtiontukilainsäädännön mukaan julkisomisteinen osakeyhtiö ei voi tehdä samalla tavalla tappiota kuin yksityinen. Mitä tapahtuu jos julkinen tuotanto-osakeyhtiö tekee konkurssin? Uudistuksessa ei ole käsitelty myöskään esim. yksityisen eikä julkisen palveluntarjoajan konkurssia asiakkaan lakisääteisten palveluiden jatkuvuuden näkökulmasta.

Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaantulolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)**
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava valtion varoista.

Voimaantulolakiehdotuksen mukaan maakunnan liitto asettaa väliaikaisen valmistelutoimielimen laissa mainittujen viranomaisten sopimuksen mukaisesti. Valmistelutoimielimellä on laaja valmisteluvastuu maakunnalle siirtyvien tehtävien, siirtyvän omaisuuden ja henkilöstön, tietojärjestelmien, aloittavan maakunnan talouden sekä luottamus- ja viranhaltijaorganisaatioin valmistelussa.

Lainsäädäntöä tulisi täsmentää siltä osin, miten väliaikaishallinnon päätösten valmistelu ja täytäntöönpano käytännössä hoidetaan esimerkiksi tukeutuen soveltuvin osin kuntalakiin ja nykyisten maakuntien liittojen hallinto- ym. sääntöihin.

Lähtökohtana näyttäisi olevan, että nykyinen työnantaja myöntää virkavapaata ja vapauttaa viranhaltijan maakunnan valmistelutehtäviin.

Väliaikaishallinnon toimielimen jäsenet ovat sekä kuntien että valtion viranhaltijoita, joten yksiselitteisesti ei voitane todeta, että heihin sovelletaan lakia kunnallisista viranhaltijoista. Jos viranhaltijat/virkamiehet jäävät taustaorganisaatioidensa palvelukseen, heihin sovelletaan sitä lainsäädäntöä, joka velvoittaa kyseistä taustaorganisaatiota. Tällöin valtiolta väliaikaishallintoon tuleviin virkamiehiin sovelletaan valtion virkamieslakia. KT katsookin, että viranhaltijat/virkamiehet tulisi palkata väliaikaishallinnon palvelukseen. Työnantajana toimisi silloin maakunnan liitto. Heidän siirrettäisiin 1.1.2019 maakunnan palvelukseen liikkeen luovutusperiaatteella.

Säännöksen 3 momentin mukaan valmistelutoimielin voi nimittää henkilöitä vain määräaikaisiin palvelussuhteisiin enintään vuoden päähän voimaantulolain voimaantulosta. Säännös on toki ymmärrettävä asian luonteen vuoksi. Jos säännöksellä on tarkoitus ohittaa työsopimuslain ja kunnallisen viranhaltijalain säännökset määräaikaisuuden perusteista, on varmuuden vuoksi syytä todeta tämä lisäämällä määräykseen, että palvelussuhteet ovat määräaikaista muun lainsäädännön tätä estämättä.

Miten 1.8.–31.12.2018 osalta toimitaan (vrt. vuoden määräaika)?

Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan (voimaantulolain 7

§) tulee lisätä tehtäväksi perustaa yhteistoimintalain mukainen yhteistoimintaelin väliaikaishallinnon toimikaudeksi.

Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- a. **kyllä (avotila)**
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Ehdotukseen ns. voimaanpanolaista on valmisteltu muun muassa liikkeen luovutukseen liittyvät säädökset. KT Kuntatyönantajat katsoo, että historiallinen yli 220 000 palkansaajan siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein – oli kyse sitten sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen kuten myös esim. maakuntien liittojen siirtävästä henkilökunnasta. Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta.

Voimaanpanolain 16 §:ssä säädetään yhteistoiminnasta. Lain 1 momentti koskee yhteistoimintaa liikkeen luovutuksen yhteydessä (luovuttavat työnantajat ja luovutuksensaajat). Lain perusteluissa todetaan yhteistoiminnan muodoksi kuitenkin myös yhteistoiminta väliaikaishallinnon aikana.

Tästä syystä voimaanpanolain 16 §:ään tulisikin lisätä myös 2 momentti joka kuuluu:

Väliaikaishallinnon tulee käsitellä henkilöstön edustajien kanssa tämän lain 7 §:n mukaiset valmistelutoimielimen tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvat asiat yhteistoimintalain mukaisesti yhteistoimintaelimessä, siinä laajuudessa mitä yhteistoimintalaissa edellytetään.

Voimaanpanolain 15 § ehdotuksesta lisäeläketurvaksi ks. kysymys 40.

Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyin laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

- a. kyllä (avotila)
- b. **ei (avotila)**
- c. ei kantaa (avotila)

Käsillä oleva uudistus on historiallisen laaja ja vaativa kokonaisuus. Suurin osa uudistuksen toimeenpanosta tapahtuu vasta vuoden 2019 jälkeen. Toimeenpanolle on varattava riittävästi aikaa. **KT Kuntatyönantajat ehdottaa, että yhtiöittämiselle varataan aikaa vuoden 2022 loppuun.**

Kysymykset maakuntien rahoituslaista

Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)**
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli on esitysluonnoksessa johtanut maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtioneuvon ohjaukseen.

Maakunnille tulisi turvata aito itsehallinto, mikä edellyttää maakuntien verotusoikeuden toteuttamista uudistuksen myöhemmässä vaiheessa.

Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- a) kyllä (avotila)
- b) kyllä pääosin (avotila)
- c) ei pääosin (avotila)
- d) ei (avotila)
- e) ei kantaa (avotila)**

Maakuntien taloudellisissa edellytyksissä on varmistettava myös rahoituksen riittävyys palkkojen yhteensovittamiseen liikkeenluovutuksen jälkeen. Joka tapauksessa maakunnille aiheutuu tästä useiden satojen miljoonien eurojen lisäkustannus. Lisäkustannukset vaihtelevat maakunnittain.

ks. kysymys 2.

Kysymykset muista lakiluonnoksista

Henkilöstö ja eläkkeet

Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- a. **kyllä (avotila)**
- b. kyllä pääosin (avotila)
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Lakiesitysten mukaan perustettavien maakuntien henkilöstöön ehdotetaan sovellettavaksi kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä, joka muuttuu koskemaan myös maakuntia. Muun muassa yhteistoiminnan ja viranhaltijan palvelussuhteen ehtojen osalta säätelyn taso pysyy siis samana. KT Kuntatyönantajat kannattaa ehdotuksia.

Hallituksen 5.4.2016 linjauksen mukaan KT on jatkossa kuntien ja kuntayhtymien lisäksi myös maakuntatyönantajien edunvalvoja. Lisäksi kunta- ja maakuntakonsernin osakeyhtiöt voivat valita työnantajajärjestökseen Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n. Lakiehdotus vastaa asian valmistelua.

Laki kuntien ja maakuntien edunvalvonnan järjestämisestä

KT:n muutosehdotukset

4 § Jäsenyhteisöt

Esityksen 2 momentin mukaan Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n jäsenyhteisöksi voisivat liittyä 2 momentissa tarkoitettut yksityisoikeudelliset yhteisöt. Pykälän perustelujen mukaan jäsenyhteisöksi voisi liittyä samanlainen yhteisö, joka ”julkisten alojen eläkelain mukaan voi liittyä Kevan jäseneksi”. Kevan jäsenyhteisöistä säädetään Kevasta annetun lain 3 §:ssä, jota koskeva muutosehdotus sisältyy lakipakettiin.

Keva-lain 3 §:ää koskevan esityksen 2 momentin 3)-kohdan mukaan Kevan jäsenyhteisöksi voi liittyä ”sellainen osakeyhtiö ja säätiö, jossa yhdellä tai useammalla 1 momentissa mainitulla jäsenyhteisöllä on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta ja jonka avulla tuotetaan kuntien, maakuntien *tai maakuntien julkisoikeudellisten laitosten eli maakuntien palvelulaitosten* lakiin perustuvien tehtävien hoidon edellyttämiä palveluja sekä näitä välittömästi palvelevia toimintoja.”

Laki kuntien ja maakuntien edunvalvonnan järjestämistä koskevan lakiesityksen 4 § koskee Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n

jäsenyhteisöjä. Säännöksen tulisi vastata Kevasta annetun lain sääntelyä. Säännöksen 4 §:n 2 momentin 2)-kohdassa ei mainita maakuntien julkioikeudellisia laitoksia eli maakuntien palvelulaitoksia, jotka tulisi lisätä 2)-kohtaan.

6 § Jaostot

Pykälän 3 momentin mukaan kuntajaoston jäsenillä tulee olla kuntalain mukainen vaalikelpoisuus kunnan luottamustoimiin. Maakuntajaoston jäsenillä tulee 4 momentin mukaan olla maakuntalain mukainen vaalikelpoisuus kunnan tai maakunnan luottamustoimiin.

Voimassaolevan kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain 3 §:n mukaan valtuuskunnan jäsenillä tulee olla kunnallislain 17 §:n 1 momentin mukainen vaalikelpoisuus kunnan luottamustoimiin. Mainitun säännöksen mukaan vallikelpoinen on henkilö, jolla on kunnassa kotipaikka, jolla on jossakin kunnassa äänioikeus vaalivuonna ja joka ei ole holhouksen alainen.

Esityksen 6 § viittaus kuntalain ja maakuntalain vaalikelpoisuuteen on liian laaja. Kuntalain 10 luku (voimaan 1.6.2017) sisältää säännökset luottamushenkilöiden vaalikelpoisuudesta. Lain 71 §:ssä on säännös yleisestä vaalikelpoisuudesta. Säännös vastaa em. kunnallislain 17 §:n 1 momenttia. Kuntalain 72–75 §§:t sisältävät vaalikelpoisuuden rajoitukset eri kunnan toimielimiin. Näiden säännösten mukaan vaalikelpoisuutta on rajoitettu mm. kunnan palveluksessa olevilta henkilöiltä.

Vastaavasta maakuntalain 66 §:ssä on yleistä vaalikelpoisuutta koskeva säännös (vastaa kuntalain 71 §:ää) ja rajoittavat säännökset 67–70 §§:ssä (vastaavia rajoituksia maakunnan palveluksessa olevaa henkilöstöä koskien).

Lakiesityksen 6 §:n 4 momentin mukaan kunta- ja maakuntajaoston jäsenten tulee olla keskeisessä luottamushenkilö- tai palvelussuhteessa olevia työnantajaa edustavia henkilöitä. Palvelussuhteessa olevien henkilöiden osalta yleinen viittaus vaalikelpoisuuteen estää valinnan jaostoihin, koska edellä todetut vaalikelpoisuutta rajoittavat säännökset koskevat juuri. ko henkilöitä. Näin ollen ja ottaen huomioon voimassaolevan kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain 3 §:n säännös, **lakiesityksen 6 §:n 3 momenttia ja 4 momenttia tulee muuttaa siten, että 3 momentissa viitataan kuntalain 71 §:n ja 4 momentissa maakuntalain 66 §:n yleiseen vaalikelpoisuuteen.**

Maakuntajaostoa koskevassa 4 momentissa viitataan vaihtoehtoisesti sekä kuntalain että maakuntalain mukaiseen vaalikelpoisuuteen. Onko tämä tietoinen ratkaisu ja jos on, niin onko se tarpeen edellä oleva muutosehdotus huomioon ottaen?

12 § Muutoksenhaku

Säännöksen 3 momentissa säädetään muutoksenhakukiellosta, joka koskee virkaehtosopimuslain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja asioita. Ko. säännöksessä mainitaan maakunnan palvelulaitokset. Esityksen 12 §:n 3 momentissa puolestaan todetaan muutoksenhakukiellon koskevan kuntien ja kuntayhtymien lisäksi maakunnan viranomaiset. **Säännökseen tulisi lisätä maakunnan palvelulaitokset ja niiden viranomaiset.**

14 § Julkisuus ja tietojensaantioikeus

Pykälän 2, 3 ja 4 momenteissa säädetään tietojensaantioikeudesta mm. maakunnilta. Maakunnan palvelulaitoksia ei erikseen mainita ja ne tulisi lisätä säännökseen. Sama koskee konserniin kuuluvia palvelukeskuksia ja konsernin osakeyhtiöitä.

Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- a. kyllä (avotila)
- b. kyllä pääosin (avotila)**
- c. ei pääosin (avotila)
- d. ei (avotila)
- e. ei kantaa (avotila)

Maakuntien ja maakuntien palvelulaitoksen eläkevakuuttajaksi ehdotetaan Kuntien eläkevakuutusta Kevaa. Konsernin yritykset voivat vakuuttaa Kevassa. KT Kuntatyönantajat kannattaa ehdotusta.

Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Laki Kevasta annetun lain muuttamisesta

3 § Kevan jäsenyhteisöt

Säännös ei mahdollista sitä, että Kunta- ja maakuntatyönantajat KT voisi olla Kevan jäsenyhteisö. Kun 3 §:n 1 momentissa mainitaan erikseen Keva ja Kuntien takauskeskus pakkojäsenenä, luetteloon tulee lisätä myös Kunta- ja maakuntatyönantajat KT.

19 § Jäsenyhteisöjen maksut

KT pitää perusteltuna, että jäsenyhteisöjen eläkemaksu keskimäärin on saman tasoinen kuin työntekijän eläkelain mukainen keskimääräinen työnantajan eläkevakuutusmaksu.

19 c § Tasausmaksu

KT katsoo, että esitetty tasausmaksu on toistaiseksi tarpeellinen ja että sen jakautumisperuste maakuntien ja kuntien kesken on oikea. Tasausmaksun suuruutta vuosittain esitettäessä ja vahvistettaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon ensisijaisena perusteena sen hetkinen todellinen eläkemeno ja että Kevan kaikki jäsenyhteisöt pystyvät toimimaan kilpailukykyisesti markkinoilla.

Tasausmaksun osalta on lisäksi esitetty 19 §:ssä ja perusteluissa, että valtionvarainministeriö vahvistaisi tasausmaksun kokonaismäärän Kevan esityksestä. Vahvistusmenettelyssä VM voisi ainoastaan hyväksyä Kevan esityksen tai pyytää uutta esitystä.

KT kannattaa esitettyä vahvistusmenettelyä mutta katsoo, että pykälän perustelut ovat niukat. Perusteluissa pitäisi ainakin yksilöidä se, millä perusteilla Keva on päätenyt esittämään tietyn suuruista tasausmaksua.

Varhaiseläkemenoperusteiset maksut

KT katsoo, että varhe-maksuja koskeva sääntelyä tulee tässä yhteydessä muuttaa. Kuntatyönantajien vastuu työkyvyttömyyseläkkeelle siirtävästä palkansaajasta tulisi olla vain kaksi vuotta liikkeen luovutuksesta eli lähtökohtaisesti 31.12.2020 saakka. Tämän jälkeen varhe-maksusta vastaisi se työnantaja maakuntakonsernissa, jonka palveluksessa palkansaaja on.

Kevan hallinto

Lakiesityksessä ei ole kirjauksia Kevan hallinnon uudistamisesta pariteettiperiaatteen mukaisesti. Vuonna 2015 istunut ns. Kevalakityöryhmä katsoi, että uudistuksesta tulisi sopia siten, että pariteettiperiaate olisi toteutettavissa Kevan hallinnossa vuoden 2017 kunnallisvaalien jälkeen.

Kevan hallintoa hoitaa Kevan hallitus. Hallituksessa on yhdeksän jäsentä ja jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen jäsenistä kaksi ja heidän varajäsenensä valitaan kunnallisessa pääsopimuksessa tarkoitettujen pääsopijajärjestöjen ehdotuksesta.

KT katsoo pariteettiperiaatteen mukaisesti, että myös kollektiivinen työnantajaorganisaatio (Kunta- ja maakuntatyönantajat KT) nimeäisi omat edustajat samoin periaattein kuin muutkin edustajat valitaan Kevan hallitukseen. Lähtökohtaisesti hallituksen edustajien lukumäärää kasvatettaisiin kahdella varsinaisella ja heidän varajäsenellään. Tällöin KT:n nimeämät edustajat eivät vähentäisi muilta paikkoja.

Pariteettiperiaate tulisi ulottaa KT:n näkemyksen mukaisesti myös Kevan valtuuskuntaan ja sijoitusneuvottelukuntaan. Vastaavanlainen muutos on jo toteutettu esim. kuntien eläkeneuvottelukunnan kokoonpanossa, kun Julkisten alojen eläkelaki tulee voimaan 1.1.2017.

Ns. voimaanpanolain 15 § Lisäeläketurva

KT katsoo, että lakisääteinen lisäeläketurva tulee turvata ainoastaan henkilöille, jotka siirtyvät kuntien tai kuntayhtymien palveluksesta liikkeen luovutuksessa suoraan maakuntiin tai palvelulaitokseen. Lisäksi tämä oikeus voidaan turvata liikkeen luovutuksessa suoraan osakeyhtiömuotoisena perustettaviin palvelukeskuksiin siirtyville henkilöille. Palvelussuhteen yhtäjaksoisuusedellytyksen tulee kuitenkin täytyä.

Lisäeläketurvaa ei tule ulottaa mahdollisiin myöhempisiin liikkeen luovutuksiin. Näin ollen muihin maakuntien tai palvelulaitosten perustamiin osakeyhtiöihin siirtyvät henkilöt eivät olisi lisäeläketurvan piirissä. Nämä osakeyhtiöt toimivat suorassa kilpailutilanteessa yksityisen sektorin kanssa. Vaikka kustannus ei suoraan kohdistuisikaan osakeyhtiöille, rasittaisi se ainakin kuntia ja maakuntia. Maakunnilla ja myös kunnilla on omaa palvelutuotantoa ja tämän tuotannon tulee kustannuspohjaltaan olla mahdollisimman kilpailukykyinen yksityisen sektorin kanssa. Lisäeläketurvan ulottaminen mahdollisimman laajalle estää kilpailuneutraliteettiperiaatteen toteutumisen.

Laki kunnan ja maakunnan viranhaltijasta

Uudistuksen tuki

Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistusten alueelliseen toteutukseen?

- a. sote-integraatio
- b. talous
- c. hallinto ja johtaminen
- d. omaisuusjärjestelyt
- e. tietohallinto ja ICT
- f. viestintä ja osallisuus
- g. henkilöstösiirrot
- h. palvelutarpeen arviointi, tilaaminen
- i. muuta, mitä?

KT Kuntatyönantajat organisoi tukea luovuttaville työnantajille eli kunnille ja kuntayhtymille sekä maakuntakonserneille KT Muutostuen kautta.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Ritva Viljanen
KT:n valtuuskunnan puheenjohtaja

Markku Jalonen
Työmarkkinajohtaja